

[Bollmann]

man på de områder, hvor man kender problemerne, foretager de nødvendige tilpasninger, så snart det overhovedet er gørligt.

Et område, hvor man ved der er store behov, nemlig inden for ingeniør- og teknikeruddannelserne, bør uden tvivl gøres til genstand for ret stor opmærksomhed, og det glæder mig faktisk, at regeringen også er klar over det.

Et andet stort område er jo hele den teknologiske udvikling. Her er der peget på flere muligheder, og der er peget på, at udvalgsarbejdet er i gang. Jeg tror ikke, nogen kan være uenige i, at der er behov for, at denne del følges meget nøje op, og heller ikke i, at der er behov for øget uddannelsesaktivitet på netop dette område.

Så taler man om kvindernes problemer, og her må man nok desværre konstatere, at udviklingen, hvis man kører videre ad de kendte veje, vil give endnu større ubalance mellem ønsker og muligheder alene af den grund, at den største tilgang i de kommende år til arbejdsmarkedet vil være af kvinder. Derfor synes jeg da også, det er udmærket, at man nu for alvor forsøger at få kvinder ind på arbejdsområder, der tidligere næsten var forbeholdt mænd. Jeg synes, det kan blive interessant at se, i hvilket omfang disse bestræbelser vil lykkes. Det er ikke nok at sige, at man bør gøre det; man bør også vise i praksis, at man er indstillet på at nedbryde nogle af de skranke, som skal nedbrydes, og ændre nogle af de traditioner, der skal ændres. Men jeg er enig i, at den bedste indsats her også kan gøres ved at få arbejdsmarkedets parter aktivt med.

Jeg er enig i, at der må kunne foretages en større sæsonudjævning og fås en bedre kapacitetsudnyttelse på bygge- og anlægsområdet, men jeg tror faktisk ikke, det vil være muligt, uden at både staten, amter og kommuner erkender, at projektering, tilbudsgivning, igangsættelse og selve gennemførelsen må tilrettelægges på en anden måde end den, vi kender i dag.

Jeg skal til sidst sige, at flaskehalsproblemer eller paradoksproblemer, hvad man nu kalder dem, har man kendt før; de er kommet, og de er gået igen. Jeg synes, at regeringen med redegørelsen her har vist, at man er parat til at tackle situationen – ved øjeblikkelige, men også ved mere langsigtede initiativer – og på den måde være med til den om-

stilling på arbejdsmarkedet, som samfundet skal igennem i de kommende år.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil starte med at slå fast, at VS faktisk gerne vil diskutere, om der skulle være flaskehalsproblemer eller ej på arbejdsmarkedet, også på en seriøs måde, men finansministerens redegørelse er et dårligt udgangspunkt for en diskussion. Når man har læst den, sidder man tilbage med en underlig fornemmelse: hvad handler den egentlig om? Det postuleres igen og igen, at der er problemer med at skaffe tilstrækkelig arbejdskraft og tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft inden for visse dele af erhvervslivet. Redegørelsen filosoferer så lidt over, at dette bl.a. kunne skyldes manglende mobilitet og stivheder, men ellers mangler den en analyse af årsagerne til de flaskehalsproblemer, der postuleres at være.

Hvor stort er problemet egentlig? Hvor stort er det inden for de enkelte fag? Hvor stort er det inden for de enkelte regioner? Det konkretiserer redegørelsen ikke. At der kan være problemer, vil jeg ikke afvise. Det er klart, at i et kapitalistisk samfund, hvor der ikke er planøkonomi, kan der selvfølgelig opstå problemer.

Så konkretiserer redegørelsen kun, at det drejer sig om bygge- og anlægs-, jern- og metal- samt træ- og møbelindustrien og i lidt mindre grad tekstil- og beklædnings-, nærings- og nydelsesmiddelindustrien, papir- og grafisk industri samt landbruget. Men tal sættes der som sagt ikke på på noget tidspunkt. Det vil sige, at postulaterne fortsat står og svinger i luften.

Hvad er disse postulater så blevet brugt til? Foreløbig er de blevet brugt til i december 1985 – og også i redegørelsen – at legitimere juleindgrebet. Der står, at justeringen af den økonomiske politik i december 1985 bidrog til at dæmpe flaskehalsene på bygge- og anlægsområdet, det vil sige, at man endnu en gang brugte bygge- og anlægsområdet som konjunkturregulator.

Det får mig til at gøre den bemærkning: hvordan kan man nogen sinde forestille sig, at man kan have en stabil arbejdskraft inden for bygge- og anlægsområdet? Hvordan vil man undgå flaskehalsproblemer, når man bruger området på den her måde med deraf